

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
GUIDELINES FOR SCHOOL ADMINISTRATION ACCORDING TO THE PRINCIPLES
OF GOOD GOVERNANCE IN WACHIRAPRAKARN SCHOOLS GROUP, PHRA
NAKHON SI AYUTHAYA PROVINCE

^[1]กรรณิกา รู้แผน Kannika Rupan ^[2]พีรวัฒน์ ชัยสุข Peravat Chaisuk

^[3]สุทธิศ สวัสดิ์ Suthit Sawaddi

^[1] ^[2] ^[3]มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Kannika001988@hotmail.com

Article Received: March 06, 2024. Revised: April 09, 2024. Accepted: April 09, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู จำนวน 108 คน สถิติวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้นด้วยวิธี PNI ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป บริหารงานงบประมาณ บริหารงานวิชาการ 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารมีการวิเคราะห์แผนพัฒนาการคัดเลือกอัตรากำลังคนให้เหมาะสมกับความต้องการเพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนของหน่วยงาน ด้านบริหารงบประมาณ สถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำงบประมาณประจำปี และจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม และถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ด้านการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตามบริบทของสถานศึกษา 3) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้ (1) การบริหารวิชาการ การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกระดับ มีระบบช่วยเหลือผู้เรียน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม กำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีลักษณะอันเป็นประสงค์เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม (2) การบริหารงานบุคคล มีการจัดสรรตำแหน่งบุคลากร ตามความรู้ ความสามารถ โดยใช้หลักการคุ้มค่าอย่างเป็นธรรมเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีการพิจารณาความดีความชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (3) การบริหารงบประมาณ ผู้บริหารใช้หลักนิติธรรมมาบูรณาการกับกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานด้วยความโปร่งใส (4) การบริหารทั่วไป มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ และเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องหลักธรรมาภิบาลแก่ผู้เรียน เพื่อนำความรู้เรื่องหลักธรรมาภิบาลไปเรียนรู้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาและนำไปปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล, กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the necessary needs of the administration of educational institutions in the Vachiraprakan School Group, 2) to study guidelines for the administration of educational institutions according to the principles of good governance in Vachiraprakan School Group and 3) to propose guidelines for educational institution administration according to the principles of good governance in Vachiraprakan School Group, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The sample group was 108 administrators and teachers, statistics analyzed the desired conditions and necessary needs that educational institutions wanted to occur by using the Priority Needs Index (PNI) method, mean, standard deviation, and analyzed the content from interviews with 5 experts. The research results found that; 1) the needs that were most important included personnel administration, general administration, budget management, academic administration. 2) The results of the study of the guidelines were as follows; human resource management, administrators had analyzed the development plans and selected manpower to suit the needs in order to build morale for general administrative personnel, administrators had listened to agency opinions from every part, budget management; educational institutions had annual budget planning and allocate the budget fairly and correctly according to government regulations, academic administration; educational institutions promoted the development of educational institution curricula in accordance with the Basic Education Core Curriculum 2008 and according to the context of educational institutions. 3) Guidelines for managing educational institutions according to the principles of good governance as follows: (1) Academic administration; supporting teaching and learning activities to develop students at all levels, having a student support system by adhering to the principles of participation responsibility, providing opportunities for teachers, students, parents, and communities to participate, setting guidelines for developing student quality to have the characteristics that were desired and accepted by the community and society. (2) Personnel management; Personnel positions are allocated according to their knowledge and abilities using the principle of fair value to build morale in the workplace by considering merit and responsibilities. (3) Budget management; administrators used the rule of law to integrate with the rules and regulations of the agency with transparency. (4) General administration; there was coordination with various agencies and invited a lecturer to provide the students with principles of good governance knowledge in order to develop educational institutions and perform students' own work efficiently.

Keywords: School Administration, Principles of Good Governance, Wachiraprakarn Schools Group

บทนำ

โลกปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพราะสถานการณ์ทางสังคมมีเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศหลายๆ ด้าน เช่น การศึกษาในประเทศจำเป็นต้องการพัฒนาและเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น คือ การปรับตัวหรือการปฏิรูปการศึกษา การบริหารท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการบริหารองค์กร (นัสนิ่ง อับดุลเลาะ, 2558) ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงอันส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมที่แตกต่างไปจากเดิม ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม จิตสำนึกความรับผิดชอบที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปตามโครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่าย สนับสนุนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนในการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาไทยให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีหลักการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เหมาะสมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใสศรัทธา มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานให้กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้

หลักธรรมาภิบาลถือว่าเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดีที่ทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเน้นบทบาทของผู้บริหารในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิผล มีการตรวจสอบ การประเมินผลงานได้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (วรภรณ์ พรหมทอง, 2565) ในการดำเนินงานของผู้บริหาร นั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการในการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้บูรณาการบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งสถานศึกษาได้มีการกำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาให้ครอบคลุมงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องหลักธรรมาภิบาลที่นำมาบูรณาการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (จุฑามาส นาคปทุม, 2559) ให้มีความเหมาะสมกับคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติของงานที่มอบให้รับผิดชอบ

กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้บริการวิชาการในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปแก่ผู้รับบริการในสถานศึกษา เพราะว่าสภาพการบริหารที่ผ่านมาบางประเด็นมีการบริหารจัดการให้เกิดความยุติธรรม ทำให้ผู้ศึกษามองเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ควรนำมาบริหารจัดการให้เกิดความโปร่งใส (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555) สอดคล้องกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกล่าวไว้ในเรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพจน์มิชอบลงวันที่ 18 มิถุนายน 2557 โดยมุ่งการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพจน์มิชอบ รัฐบาลได้เห็นถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการทุจริต เป็นกลไกขับเคลื่อนประสาน กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานของศูนย์

ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตซึ่งได้กำหนดเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามนโยบายของรัฐ (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2566)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูสอนกลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงมีความสนใจศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำไปบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษาและผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่จะศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูกลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 149 คน จาก 11 โรงเรียน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มโรงเรียนมีจำนวนเท่ากันจึงใช้วิธีสุ่มเลือกหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเปรียบเทียบที่สำเร็จรูปของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกัน และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 108 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบ ลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการเลือกแบบเจาะจงคุณสมบัติสัมพันธ์กับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกลุ่มโรงเรียนวชิรปราการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 รูป/คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกับประเด็นคำถามการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล 2) กำหนดนิยามปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยอาศัยฐานทฤษฎีและงานวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยจะคำนึงถึงการสร้างแบบสอบถามให้เป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้องและการได้แบบสอบถามที่ดีมีคุณภาพมีความตรงทั้งในเชิงโครงสร้าง (construct validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) รวมทั้งความเชื่อมั่น (reliability) 4) นำเสนอร่าง

เครื่องมือการวิจัยต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การใช้ภาษา และพิจารณาว่าแบบสอบถามครอบคลุมของเนื้อหาหรือไม่โดยการหาดัชนี (index of congruence: IOC) เท่ากับ 0.8-1.00 4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลจากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.953 5) นำเครื่องมือไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปผู้บริหารและครูกลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การสอน ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4 ด้านซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.2 แบบสัมภาษณ์ โดยมีการสร้างแบบแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) ศึกษาแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษา 5) นำความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 6) จัดพิมพ์เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ให้เป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้จริงเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วยสถานภาพ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การสอน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 1) หาค่าเฉลี่ยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ค่าความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยวิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดังเดิม โดย นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช ข้อคำถามข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกลุ่มโรงเรียนวชิรปราการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิดจากนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางกรสือสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนวชิรปราการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารวิชาการ และด้านบริหารทั่วไป ดังตารางที่1

ตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม

ความต้องการจำเป็นของ การบริหารสถานศึกษาของ กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	n=108 คน						PNI modified	ลำดับ
	ระดับความคิดเห็น							
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์				
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. บริหารวิชาการ	4.36	0.50	มาก	4.60	0.41	มากที่สุด	0.055	4
2. บริหารงบประมาณ	4.40	0.50	มาก	4.65	0.39	มากที่สุด	0.056	3
3. บริหารงานบุคคล	4.31	0.58	มาก	4.61	0.46	มากที่สุด	0.069	1
4. บริหารทั่วไป	4.31	0.55	มาก	4.58	0.47	มากที่สุด	0.062	2
ภาพรวม	4.35	0.49	มาก	4.61	0.40	มากที่สุด	0.059	

2. การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีแนวทางดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการบริหารงานบุคคล สถานศึกษามีการตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์อัตรากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการอัตราของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (หลักนิติธรรม) มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานที่สถานศึกษาได้รับผิดชอบ (หลักความคุ้มค่า) มีการจัดให้ฝึกอบรมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้การบริหารอย่างเป็นรูปธรรม (หลักการมีส่วนร่วม) ตระหนักถึงหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้งานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (หลักความรับผิดชอบ) สร้างแรงจูงใจ สร้างโอกาสบุคลากรมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน (หลักคุณธรรม) ให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานโดยยึดตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาพิจารณาตัดสินใจทุกขั้นตอนอย่างเหมาะสม

2.2 ด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้มีความพร้อมในการใช้งานตลอดเวลา (หลักความคุ้มค่า) เพื่อให้บริการแก่ชุมชนเข้ามาใช้บริการอาคารสถานที่ของโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการจากภายนอกมีส่วนร่วมบริหารจัดการประเมินความพร้อมในการใช้อาคารสถานที่ (หลักความมีส่วนร่วม) ร่วมคิด ร่วมแผนพัฒนาอาคารสถานที่เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ (หลักความรับผิดชอบ) ซึ่งมีการมาขอใช้อาคารสถานที่ในการให้ความรู้ นั้นจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ

ของภายในสถานศึกษา (หลักนิติธรรม) ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆในชุมชนเพื่อมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

2.3 ด้านการบริหารงบประมาณ สถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำงบประมาณอย่างเป็นระบบตามระเบียบของทางราชการการทำการรับ-รายจ่าย และควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ (หลักความโปร่งใส) เป็นธรรมในการบริหารงบประมาณ (หลักนิติธรรม) การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ วินัยข้าราชการ และจรรยาบรรณครู ข้อบังคับภายในสถานศึกษา โดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งให้รับผิดชอบอย่างชัดเจน (หลักความรับผิดชอบ) ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

2.4 ด้านการบริหารวิชาการ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรตลอดถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีความเป็นธรรม (หลักคุณธรรม) มีครูเป็นผู้สำรวจ คัดกรองผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองร่วมกับสถานศึกษา (หลักความมีส่วนร่วม) เปิดโอกาสให้ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสนับสนุนการผลิตสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ในการเรียนรู้งานวิชาการของสถานศึกษา

3. การเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.1 ด้านบริหารงานบุคคล ผู้บริหารจัดการสรรตำแหน่งบุคลากรตามความสามารถ เหมาะสมกับงานที่ทำโดยยึดตามหลักธรรมาภิบาล คือ หลักความคุ้มค่ามาบูรณาการจัดวางตัวบุคลากรที่เหมาะสม หลักความรับผิดชอบต่อมาบูรณาการกับการปฏิบัติหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและนำหลักนิติธรรมมาบูรณาการกับข้อกฎหมายและระเบียบของหน่วยงาน หลักคุณธรรมการพิจารณาความดีความชอบในการปฏิบัติงาน

3.2 ด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษาเชิญวิทยากรที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากร และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมคิด ร่วมพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการใช้สถานที่ในการเผยแพร่ความรู้ เป็นไปตามกฎระเบียบของสถานศึกษาตามหลักนิติธรรม

3.3 ด้านการบริหารงบประมาณ สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบ ติดตามการทำการรายงานการจ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานชัดเจน มีคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการจ่ายงบประมาณการรับ-การจ่ายประมาณและผลการดำเนินงานชัดเจน ต้องอาศัยหลักคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้และสามารถเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนได้ และหลักนิติธรรม การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ วินัยข้าราชการ และจรรยาบรรณครู ข้อบังคับภายในสถานศึกษา

3.4 ด้านการบริหารวิชาการ สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาผู้เรียนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีความหลากหลาย สอดแทรกคุณธรรมให้แก่ผู้เรียน และในส่วนของการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูคัดกรองผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษายึดมั่นในความถูกต้องดีงามตามหลักคุณธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล ความต้องการจำเป็นมากที่สุด เพราะว่าการบริหารสถานศึกษานั้นบุคลากรมีความจำเป็นอย่างมาที่ช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้มีศักยภาพ แต่สถานศึกษาส่วนมากมีบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญ ในการปฏิบัติหน้าที่ ควรมีการจัดการอบรมแก่บุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และสิ่งที่สำคัญ คือ การสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญโญ สาร (2550) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล คือ การใช้คนให้ทำงานให้ ได้ผลดีภายในเวลาอันสั้นที่สุด สิ้นเปลืองเงินทองและวัสดุอันน้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันคนที่เราใช้นั้นก็มี ความสุข มีความพอใจ ที่จะให้ผู้บริหารใช้ พอใจที่จะทำงานตามที่ผู้บริหารต้องการ หรืออีกนัยหนึ่งก็ คือ การบริหารให้บรรดาบริการต่างๆ ของฝ่ายผู้ให้การศึกษาดำเนินไปด้วยดี และเกิดประโยชน์สมตามความมุ่งหมายของการศึกษา โดยอาศัยเทคนิคในการคัดเลือกบุคคลที่มาทำงานให้เหมาะสม และเทคนิคการพัฒนาบุคคลที่มีอยู่แล้วให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานให้เกิดประโยชน์ ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้คนเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าและได้รับผลตอบแทนเป็นที่พอใจ และมีความสุขในการทำงาน

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีผลดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานบุคคล สถานศึกษามีการวิเคราะห์แผนพัฒนาการคัดเลือกอัตรา กำลังคนในการเข้ามาทำงานอย่างเป็นรูปธรรมและมีความโปร่งใสในการคัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติงาน (หลักความโปร่งใส) ตามความต้องการของสถานศึกษาชัดเจนตลอดถึงการฝึกอบรมสัมมนาให้ความรู้หรือไปดูงานตามกลุ่มสาระที่ทำการสอนอย่างยุติธรรม (หลักนิติธรรม) เพื่อการสร้างแรงจูงใจให้โอกาสในความก้าวหน้าและแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นธรรมเป็นระบบ ในการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่โรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ปกรณ์ฤช อินทร์มงคล (2550) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการในการบริหารกำลังคนขององค์กรผ่านทางกระบวนการวางแผน กฏ ระเบียบ และขั้นตอนการทำงาน เป็นงานที่เกี่ยวกับสมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และระยะเวลาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยของพระศรีพรพรรณ โชติปัญญา (2556) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงจากมากไปน้อย ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความ โปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่าและด้านหลักความรับผิดชอบ

2.2 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน นำมาปรับปรุงพัฒนางานบริหารทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนหรือสถานศึกษา (หลักการมีส่วนร่วม) การให้บริการอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้แก่ชุมชนเข้ามาบริการตลอดถึงการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลสถานศึกษาเข้าสู่เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและเชิญวิทยากรที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ภายในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาส่วนร่วมจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันการประเมินความพึงพอใจแก่ผู้มาขอใช้บริการและนำผลการประเมินมาปรับปรุง

ระบบการบริการทุกปีการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาและผู้เรียน (หลักคุณธรรม) ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าวได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดีเก่ง และมีความสุข ดังรายละเอียดแนวคิดของธรรมาภิบาลในแต่ละด้านดังนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยของภฤติมา สารรัมย์ (2558) ได้วิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ

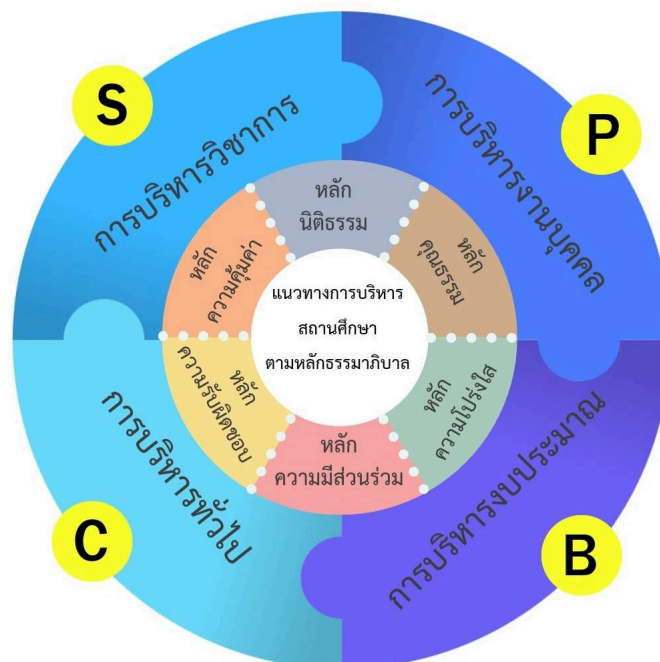
2.3 ด้านบริหารงบประมาณ สถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำงบประมาณและเสนอของบประมาณประจำปี และจัดสรรงบประมาณอย่างถูกต้องและบริหารจัดการงบประมาณอย่างเป็นระบบตามระเบียบของทางราชการการทำการรับ-รายจ่าย และควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ การเงิน การจัดซื้อจัดจ้างอย่างชัดเจน (หลักความคุ้มค่า) เป็นระบบเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตรวจสอบงบประมาณทุกขั้นตอนโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งให้รับผิดชอบอย่างชัดเจน (การมีส่วนร่วม)และสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของศิลป์ชัย อวงตระกูล (2553) ที่ผลการวิจัยพบว่า งานงบประมาณหมายถึง การจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงินการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์และสอดคล้องกับงานวิจัยของราชัญ สมทบ (2556) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ย คือ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส

2.4 ด้านการบริหารวิชาการ สถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา บริบทของหลักสูตรท้องถิ่นที่สถานศึกษาได้มีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ในการสนับสนุนการผลิตพัฒนาสื่อ เครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์และมีคณะกรรมการติดตามการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย (หลักคุ้มค่า) เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและนำจุดด้อยของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาไปพัฒนาต่อไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม (หลักนิติธรรม) สอดคล้องกับการวิจัยของบุญส่ง เจริญศรี (2550) ที่ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานภาพ และความต้องการของชุมชนและสังคม โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง

และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เกี่ยวกับประเด็นด้วย ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยสถานศึกษามีการตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์อัตรากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานมีการอบรมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้งานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และสร้างแรงจูงใจ สร้างโอกาสบุคลากรมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานโดยยึดตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาพิจารณาตัดสินใจทุกขั้นตอนอย่างเหมาะสม งบประมาณ สถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำงบประมาณอย่างเป็นระบบตามระเบียบของทางราชการการทำการรับ-รายจ่าย และควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ (หลักความโปร่งใส) เป็นธรรมในการบริหารงบประมาณ (หลักนิติธรรม) การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ วินัยข้าราชการ และจรรยาบรรณครู โดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งให้รับผิดชอบอย่างชัดเจนและส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรตลอดถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีความเป็นธรรมเปิดโอกาสให้ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ดังนี้

ผลการศึกษานวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เกี่ยวกับประเด็นเกี่ยวกับสภาพด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า มีอธิบายดังนี้

1. การบริหารงานบุคคล ระบบการบริหารงานบุคคลและขวัญกำลังใจ (Personnel management and morale system) ตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์อัตรากำลังคนเป็นไปตามหลักนิติธรรมจัดฝึกอบรมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานวิชาการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจ สร้างโอกาสบุคลากรมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างเป็นระบบตามหลักนิติธรรม ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. การบริหารทั่วไป สร้างเครือข่ายการบริหารงานทั่วไป (Create a general administration network) แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลอาคารสถานที่ให้มีความพร้อมใช้งานให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการอาคารสถานที่โรงเรียนจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมการประเมินความพร้อมในการใช้อาคารสถานที่ร่วมคิดร่วมพัฒนาอาคารสถานที่เข้ามามีส่วนรับผิดชอบ จัดหางบมาซ่อมบำรุงรักษาอาคารสถานที่

3. การบริหารงบประมาณ ระบบตรวจสอบการบริหารงบประมาณ (Budget management inspection system) วางแผนการจัดทำงบประมาณอย่างเป็นระบบตามระเบียบราชการโดยใช้หลักนิติธรรมจัดทำรายรับ-รายจ่าย ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ มีคณะกรรมการตรวจสอบด้วยความโปร่งใส คณะกรรมการที่แต่งตั้งให้รับผิดชอบอย่างชัดเจนตามหลักธรรมาภิบาล

4. การบริหารงานวิชาการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Student support system) การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีคณะกรรมการดูแลระบบช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นธรรม มีครูคัดกรองผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการบริหารงานบุคคล สถานศึกษาควรตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์อัตรากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการอัตราของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างเป็นธรรมและมีความโปร่งใสในการคัดเลือกและเป็นไปตามเกณฑ์ การคัดเลือกบุคคล โดยยึดผู้มีความรู้ ความซื่อสัตย์และรับผิดชอบตลอดถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทุกขั้นตอน

1.2 ด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการมีหน้ากำกับดูแลและควบคุมรับผิดชอบในการพัฒนาระบบบริหารงานของกลุ่มบริหารทั่วไปให้มีประสิทธิภาพโดยเน้นการมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมวางแผนพัฒนากลุ่มบริหารทั่วไปให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา และดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามให้การดำเนินงานต่างๆของกลุ่มบริหารทั่วไปมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ด้านการบริหารงบประมาณ สถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำงบประมาณอย่างเป็นระบบตามระเบียบของทางราชการการทำการรับ-รายจ่าย และควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ ด้วยความ

โปร่งใสตรวจสอบได้ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

1.4 ด้านการบริหารวิชาการ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา คือควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ โดยมีการส่งบุคลากรเข้าอบรมพัฒนากับหน่วยงานต่างๆ ที่จัดอบรมหรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการและการพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิชาการในระบบจัดเก็บข้อมูลเพื่อสะดวกในการนำมาบริหารต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา มีการผลิตนวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แก่บุคลากรที่มีความหลากหลายอย่างสร้างสรรค์

2.2 ควรศึกษาเรื่องการพัฒนาการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานวิชาการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.3 ควรศึกษาเรื่องส่งเสริมการมีส่วนร่วมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภายในชุมชนระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤติมา สารรัมย์. (2558). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามาส นาคปฐม. (2559). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นัสรีน อับดุลเลาะ. (2558). การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญส่ง เจริญศรี. (2550). การศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม.
- ปกรณ์กฤษ อินทร์มงคล. (2550). ความพร้อมของข้าราชการครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ภิญโญ สาธร. (2550). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- ราชัญ สมทบ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพของการ บริหารงานในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- วราภรณ์ พรหมทอง. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารยุคใหม่. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์. (2547). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมือง
ลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิลป์ชัย อวงตระกูล. (2553). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมศักดิ์ แก้วสม. (2549). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่
ดี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2566). มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต
ประพฤติมิชอบ. แหล่งที่มา <https://www.amlo.go.th/index> สืบค้นเมื่อ 10 ก.พ. 2566.